

Το μεγάλο στοίχημα της αγοράς εργασίας

Του ΣΠΥΡΟΥ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ*

Η νέα κυβέρνηση ορθώς έθεσε ως πρωταρχικό στόχο τη δημιουργία πολλών και ποιοτικών θέσεων εργασίας μέσω της ανάπτυξης της οικονομίας. Βασικό προαπαιτούμενο για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η άμεση και αποτελεσματική εξάλειψη της αναντιστοιχίας μεταξύ των προσόντων που διαθέτει το εργατικό δυναμικό και αυτών που απαιτούνται από την αγορά, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η σύζευξη προσφοράς και ζήτησης.

Στο τέλος του 2018, την ίδια ώρα που η Ελλάδα κατείχε τα πρωτεία της Ε.Ε. στην ανεργία, το 1/3 των επιχειρήσεων δυσκολευόταν να καλύψει κενές θέσεις απασχόλησης και ανέφερε ως σημαντικότερο λόγο την έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων. Επιπλέον, οι μισές επιχειρήσεις δήλωναν ότι το υφιστάμενο προσωπικό τους δεν διαθέτει τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες. Η μεγαλύτερη πρόκληση –και συνάμα ευκαιρία– για τη μείωση της ανεργίας και της υποαπασχόλησης είναι η βελτίωση της διαχρονικά προβληματικής σύνδεσης μεταξύ των συστημάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης και των αναγκών της αγοράς εργασίας. Χωρίς νέες γνώσεις και δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού, δεν μπορεί να οικοδομηθεί ένα νέο παραγωγικό πρότυπο της ελληνικής οικονομίας. Στην παγκόσμια οικονομία της γνώσης, η οικονομική ανάπτυξη προϋποθέτει ένα σύγχρονο εργατικό δυναμικό, με προσωπικές και τεχνικές δεξιότητες και ικανότητες υψηλού επιπέδου. Η στενότερη σύνδεση εκπαίδευσης και εργασίας είναι επιτακτική ανάγκη, έτσι ώστε να υπάρχει ακριβέστερη αντιστοιχία ανάμεσα στα προσόντα των εργαζομένων και στα εργασιακά καθήκοντα.

Απαραίτητη προϋπόθεση, όμως, είναι η στενότερη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα μέσω μόνιμων και ουσιαστικών διαύλων επικοινωνίας. Με αυτόν τον τρόπο, οι γνώσεις και οι δεξιότητες των εκπαιδευομένων θα αντιστοιχούν στις απαιτήσεις των επιχειρήσεων και της οικονομίας, και θα δημιουργούνται ευέλικτα προγράμματα προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις των θέσεων εργασίας, που να ανταποκρίνονται άμεσα στις ανάγκες των εργοδοτών. Προς αυτή την κατεύθυνση, η εκπαίδευση θα πρέπει να παρέχει τις βασικές γνώσεις, ικανότητες και κοινωνικές δεξιότητες (γραμματική, αριθμητική, κριτική σκέψη, επικοινωνία, επίλυση προβλημάτων), πλέον των τεχνικών γνώσεων, που είναι απαραίτητες σε σχεδόν όλους τους εργασιακούς χώρους. Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί σε εκπαιδευτικά προγράμματα και ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που αφορούν ειδικότητες υψηλής ζήτησης. Οι πρωτοβουλίες αυτές πρέπει να καταρτίζονται με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, με χρήση ευέλικτων και σύγχρονων τεχνικών μάθησης από εκπαιδευτές που γνωρίζουν τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούν οι επιχειρήσεις. Η υλοποίησή τους θα αξιολογείται και θα αναθεωρείται τακτικά σύμφωνα με τις τεχνολογι-

κές και οικονομικές εξελίξεις, που μεταβάλλουν συνεχώς τη ζήτηση προσόντων και δεξιοτήτων. Η συμμετοχή επιχειρήσεων, εργαζομένων και αρμόδιων εκπαιδευτικών φορέων στον σχεδιασμό στρατηγικής δεξιοτήτων και στην υλοποίηση σχεδίων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα σε δυναμικούς και εξωστρεφείς κλάδους, θα βοηθούσε στην ανάπτυξη επικοινωνίας και συνεργασίας. Έτσι θα γίνονται εγκαίρως γνωστά τα επαγγέλματα υψηλής ζήτησης και τα απαιτούμενα προσόντα, και τα προγράμματα θα διαμορφώνονται ανάλογα.

Αναγκαία είναι επίσης η ενδυνάμωση του μηχανισμού διάγνωσης και πρόγνωσης των αναγκών σε διαφορετικά επαγγέλματα και κλάδους της οικονομίας (σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο) και κυρίως η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων από τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι πολιτικές πρέπει να είναι και προληπτικές, όχι μόνο διορθωτικές, και να προσαρμόζονται αρκετά γρήγορα στις εξελίξεις. Μελέτες σχετικά με την επαγγελματική πορεία και τα οικονομικά και εργασιακά αποτελέσματα των αποφοίτων σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για τη συνεχή αξιολόγηση των προγραμμάτων.

Επίσης, πρέπει η διερεύνηση

Πρέπει ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η εκμάθηση της επιχειρηματικότητας να ξεκινούν πολύ νωρίτερα στα σχολεία.

του επαγγελματικού προσανατολισμού και η εκμάθηση βασικών στοιχείων επιχειρηματικότητας να ξεκινούν πολύ νωρίτερα στα σχολεία. Ο καθορισμός ειδικοτήτων και τομέων πρέπει να συνάδει με τις οικονομικές προβλέψεις. Η συλλογή στοιχείων για τις απαιτούμενες δεξιότητες αναδυόμενων ειδικοτήτων να είναι συστηματική, έγκαιρη, και έγκυρη, και οι εκπαιδευτικοί σε όλες τις βαθμίδες να έχουν την κατάλληλη επιμόρφωση ώστε να μπορούν να γνωρίζουν τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς.

Σε αυτή την προσπάθεια, ως κεντρικός επιχειρησιακός βραχίονας για την καταπολέμηση της ανεργίας, ο ΟΑΕΔ πρέπει να διαδραματίσει έναν ακόμη πιο κεντρικό θεσμικό ρόλο. Πρέπει να διευρύνει το φάσμα και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, μέσω αυτοματοποιημένων και απλοποιημένων ηλεκτρονικών διαδικασιών, με κύριους στόχους την αύξηση της πλήρους απασχόλησης, την προστασία των ανέργων από την οικονομική εξαθλίωση και τη συμβολή στην κάλυψη των αναγκών των εργοδοτών για καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Για να αντεπεξέλθει σε αυτή την πρόκληση, η αναβάθμιση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του Οργανισμού είναι επιβεβλημένη.

* Ο κ. Σπύρος Πρωτοψάλτης είναι διοικητής του ΟΑΕΔ.